

PARLAMENTUL REPUBLICII MOLDOVA

GAGAUZIYANIN HALK TOPLUŞU

РАБОЧАЯ ГРУППА ПО ОБЕСПЕЧЕНИЮ В РАМКАХ КОНСТИТУЦИОННЫХ НОРМ ФУНКЦИОНАЛЬНОСТИ
АТО ГАГАУЗИЯ И ПОЛОЖЕНИЙ ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА ОБ ОСОБОМ СТАТУСЕ
АТО ГАГАУЗИЯ

DECIZIE

privind aprobarea Raportului privind activitatea Grupului de lucru pentru asigurarea, în cadrul normelor constituționale, a funcționalității unității teritoriale autonome Găgăuzia și a prevederilor legislative ale Republicii Moldova în raport cu statutul special al UTA Găgăuzia, pentru semestrul I, 2016.

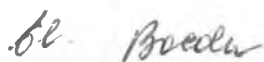
În temeiul p. 5, 6, și p.9 din Regulamentul de funcționare a Grupului de lucru pentru asigurarea, în cadrul normelor constituționale, a funcționalității UTA Găgăuzia și a prevederilor legislative ale Republicii Moldova în raport cu statutul special al UTA Găgăuzia,

Grupul de lucru DECIDE.

1. Se aprobă Raportul privind activitatea Grupului de lucru pentru asigurarea, în cadrul normelor constituționale, a funcționalității unității teritoriale autonome Găgăuzia și a prevederilor legislative ale Republicii Moldova în raport cu statutul special al UTA Găgăuzia pentru semestrul I, 2016.

2. Raportul se publică pe pagina-web a Parlamentului și Adunării Populare a UTA Găgăuzia, precum și se expediază deputaților în Parlament și deputaților Adunării Populare a UTA Găgăuzia cu titlul de informare.

**Copreședintele
Grupului de lucru
Elena BACALU**

**Chișinău 28 iunie 2016
Nr.30**

**Copreședintele
Grupului de lucru
Gheorghii LEICIU**

RAPORT

privind activitatea Grupului de lucru pentru asigurarea, în cadrul normelor constituționale, a funcționalității unității teritoriale autonome Găgăuzia și a prevederilor legislative ale Republicii Moldova în raport cu statutul special al UTA Găgăuzia, pentru semestrul I, 2016

I. Considerațiuni generale

Avînd în vedere necesitatea modernizării continue a legislației Republicii Moldova și luînd în considerare recomandările Înaltului Comisar al OSCE pentru minoritățile naționale și ale Consiliului European, precum și prevederile Cartei europene a autonomiei locale, în temeiul art.32 și art.47 din Regulamentul Parlamentului, prin Hotărîrea Parlamentului nr.206 din 20.11.2015 privind crearea grupului de lucru pentru asigurarea, în cadrul normelor constituționale, a funcționalității unității teritoriale autonome Găgăuzia și a prevederilor legislative ale Republicii Moldova în raport cu statutul special al UTA Găgăuzia, și prin Hotărîrea Adunării Populare nr.270 –XIX/V din 11 martie 2014, a fost constituit grupul de lucru permanent pentru asigurarea mecanismului de cooperare între Parlamentul Republicii Moldova și Adunarea Populară a Găgăuziei, care și-a început activitatea în decembrie 2015.

Grupul de lucru este compus din reprezentanți ai fracțiunilor din cadrul Parlamentului Republicii Moldova și ai Adunării Populare a Găgăuziei, în număr egal de reprezentare. Componenta reprezentanților Parlamentului Republicii Moldova este desemnată prin Dispoziția Președintelui Parlamentului Republicii Moldova, iar reprezentanții Adunării Populare a Găgăuziei respectiv prin Hotărîrea Adunării Populare a Găgăuziei. Grupul de lucru a ales doi copreședinți reprezentînd Parlamentul și Adunarea Populară. Copreședinții grupului de lucru, mențin un dialog continuu, asigură schimbul de informații și coordonează activitatea membrilor grupului de lucru.

Obiectivele puse în sarcina grupului de lucru de către Legislativ sînt:

1) instituirea dialogului continuu dintre Parlamentul Republicii Moldova și Adunarea Populară a Găgăuziei în vederea asigurării, în cadrul normelor constituționale, a funcționalității UTA Găgăuzia și a prevederilor legislative ale Republicii Moldova;

2) analiza corespunderii prevederilor Legii nr.344-XIII din 23 decembrie 1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri) cu prevederile Constituției Republicii Moldova și prezentarea propunerilor privind amendamentele necesare care ar exclude eventualele contradicții;

3) elaborarea planului de acțiuni pentru asigurarea funcționalității statutului special al UTA Găgăuzia și a legislației Republicii Moldova în conformitate cu prevederile constituționale și cu Legea nr.344-XIII din 23 decembrie 1994 privind statutul juridic special al Găgăuziei (Gagauz-Yeri);

4) consolidarea legislației naționale în raport cu statutul special al UTA Găgăuzia și delimitarea competențelor organelor centrale și celor ale autonomiei prin analizarea legislației naționale și a celei din autonomie și formularea proiectelor de modificare și completare a acestora;

5) formularea recomandărilor pentru îmbunătățirea cooperării dintre autoritățile centrale și UTA Găgăuzia în conformitate cu bunele practici europene;

6) crearea unui mecanism permanent de consultări pentru prevenirea și soluționarea impedimentelor posibile dintre autoritățile centrale și UTA Găgăuzia.

Prin prevederile art.7 din Hotărîrea sus menționată s-a stabilit că grupul de lucru va informa semestrial, prin raportarea în scris, deputații Parlamentului Republicii Moldova și reprezentanții Adunării Populare a Găgăuziei despre progresul înregistrat.

II. Instituționalizarea dialogului Grupului de lucru

Pe parcursul primului semestru Grupul de lucru a avut drept sarcină de bază formarea și consolidarea mecanismelor de activitate, instituirea dialogului continuu dintre reprezentanții Parlamentului Republicii Moldova și Adunării Populare a Găgăuziei.

Pentru realizarea sarcinilor sale, grupul de lucru a apelat la două instrumente de lucru. Organizarea activității prealabile utilizînd o platformă neformală, invitînd în calitate de parteneri de mediere CMI (Crisis Management Initiative) care activează prin suportul Ambasadei Suediei. În calitate de instrument oficial de lucru Grupul de lucru utilizează platforma oficială și activează în formă de ședințe comune organizate lunar pentru a discuta probleme abordate în cadrul platformei neoficiale.

Pe parcursul primului semestru 2016, Grupul de lucru, reprezentanți ai grupului de lucru, secretariatul grupului de lucru s-au convocat pe platforma neformală mai mult de 20 de ori și au avut drept sarcină pregătirea ședințelor formale a Grupului de lucru.

III. Studiarea experienței internaționale și a modelelor de funcționare a autonomiilor speciale

Activitatea Grupului de lucru a demarat inițial pe platforma neformală avînd drept scop stabilirea relațiilor dintre membrii Grupului de lucru și crearea unei atmosfere de dialog și înțelegere. În acest scop grupul de lucru cu contribuția CMI a organizat trei vizite de studiu în diferite țări pentru a acumula experiență de abordare și soluționare a problemelor ce țin de rapoartele dintre regiunile autonome și autoritățile centrale.

Astfel, în perioada raportată, reprezentanții grupului de lucru s-au familiarizat cu funcționarea următoarelor regiuni autonome ale Uniunii Europene - Tirolul de Sud (din Republica Italia), Țara Galilor (din Regatul Unit al Marii Britanii) și Insulele Aland (din Republica Finlanda).

În cadrul vizitelor de studiu a fost analizată experiența de rezolvare a conflictelor și problemelor apărute între autoritățile centrale și autonome, exemple

relevante, care pot fi aplicate în condițiile de funcționare a UTA Găgăuzia.

Potrivit opiniei membrilor grupului de lucru, vizitele de studiu au fost informative și utile din punct de vedere a acumulării unei experiențe ce ține de funcționarea autonomiilor în alte țări.

Experiența autonomiilor europene a demonstrat reușita acestora, indiferent de mărimea teritoriului și numărul de populație. De asemenea, reprezentanții grupului de lucru s-au convins că în aceste autonomii au fost realizate cu succes reforme ce țin de delimitarea competențelor între centru și autonomie și de descentralizare administrativă a competențelor.

O sarcină importantă pentru membrii grupului de lucru a devenit sistematizarea experienței celor trei autonomii, precum și studierea practicilor de organizare și funcționare a autonomiilor din alte state în afara celor vizitate, pentru a găsi mecanisme comune utilizate de către autoritățile centrale și cele autonome pentru coexistența și funcționarea armonioasă a acestora.

Astfel de instrumente sînt:

- Întărirea prin lege a statutului special autonomiei în sistemul comun de organizarea administrativ-teritorială și de administrarea publică locală a statului.
- Determinarea clară și detaliată a competențelor legislative ale autonomiei, în conformitate și corespundere cu legislația națională a statelor vizitate, și delimitarea competențelor exclusive de nivel național.
- Existența sistemului de control reciproc în privința adoptării actelor legislative referitoare la autonomie, prin avizarea acestora atât de autoritățile naționale cât și cele a autonomiei; existența mecanismelor legale de colaborare, în componența cărora există experți desemnați de autoritățile centrale și cele ale autonomiei sub conducerea reprezentantului Guvernului național în autonomie. Concomitent, este necesar de menționat existența mecanismului de control al actelor legislative adoptate de către autoritățile centrale, precum și controlul asupra actelor adoptate de autoritățile în cadrul autonomiilor, prin adresarea la Curtea Supremă de justiție. De asemenea este prevăzut dreptul de veto asupra actelor legislative adoptate în autonomie, neconforme legislației naționale, exercitat de autoritățile naționale.
- Respectarea cu strictețe a legislației existente și modificarea acesteia doar în conformitate cu procedurile stabilite de lege.
- Legea cu privire la autonomie poate fi modificată doar în baza principiului de "comun acord" între autoritățile centrale și cele autonome, sau conform procedurilor stabilite prin instituirea unei majorități calificate de vot la modificarea legii autonomiei.
- Identificarea criteriilor și crearea unor mecanisme de distribuire echitabilă a finanțelor publice, existența unor competențe ale autonomiei, finanțate în mare parte din bugetul acesteia, precum și competențele delegate, finanțate din bugetul de stat, proporțional ponderii populației, inclusiv și pentru realizarea investițiilor capitale.

Urmare vizitelor efectuate s-a ajuns la concluzia că stabilirea cooperării între deputații Parlamentului RM și Adunării Populare și consolidarea încrederii între acestea, în principiu, au fost realizate.

Mai mult ca atât, este vizibil că membrii Grupului de lucru au ajuns la un consens în ceea ce privește necesitatea aplicării principiului descentralizării în procesul de soluționare a problemelor ce țin de delimitarea mai clară a competențelor.

IV. Ședințele oficiale ale Grupului de lucru și rezultatele activității acestuia.

Grupul de lucru activează pe platforma oficială și își ține lucrările sub formă de ședințe, iar pentru eficientizarea activității lui, acesta și-a aprobat propriul Regulament de activitate, prin care se determină modul de organizare și funcționare a Grupului de lucru.

Pe parcursul perioadei de raportare au fost organizate și s-au desfășurat 7 ședințe deschise ale grupului de lucru. Interesați de activitatea Grupului de lucru s-au arătat partenerii de dezvoltare, OSCE, CE, Comisia Europeană, ambasadele acreditate în Republica Moldova, precum și organizații neguvernamentale, cărora li s-a asigurat posibilitatea să asiste la lucrările Grupului de lucru.

Pe platforma Grupului de lucru au fost invitați pentru a relata informații de specialitate reprezentanți ai autorităților publice centrale și reprezentanți ai structurilor responsabile din UTA Găgăuzia. A fost audiată informația amplă cu privire la utilizarea mijloacelor fondului rutier și ecologic, cu privire la elaborarea Planului de dezvoltare al UTA Găgăuzia, cu privire la formarea oficiului regional din UTA Găgăuzia, realizarea proiectelor de dezvoltarea regională, inclusiv pentru UTA Găgăuzia, cu privire la utilizarea creditelor internaționale, cu privire la repartizarea mijloacelor Fondului de Investiții Sociale din Moldova, cu privire la repartizarea mijloacelor Fondului pentru Eficiență Energetică și informația ce ține de alte probleme importante. Problemele abordate s-au dovedit a fi destul de complexe asupra cărora se lucrează și se caută soluții durabile.

În acest context Grupul de lucru a adoptat 21 de decizii care poartă caracter de recomandare și care au fost remise autorităților responsabile de administrarea domeniilor date pentru adoptarea soluțiilor necesare.

Deciziile actuale în domeniile de investiții publice și finanțe, aprobate de către Grupul de lucru sunt:

- privind utilizarea creditelor internaționale în raport cu UTA Găgăuzia;
- privind utilizarea mijloacelor Fondului rutier în raport cu UTA Găgăuzia;
- cu privire la repartizarea mijloacelor Fondului Ecologic Național, inclusiv pentru UTA Găgăuzia, pentru ultimii cinci ani;
- privind formarea Agenției de dezvoltare regională din UTA Găgăuzia;
- privind elaborarea Planului de acțiuni privind ameliorarea situației social-economice din UTA Găgăuzia pentru perioada 2016-2019.

O altă decizie a Grupului de lucru care își găsește implementarea, vizează

pregătirea specialiștilor pentru domeniul justiției. Astfel, la recomandarea Grupului de lucru, Consiliul Superior al Procurorilor a decis aprobarea suplimentară a 5 locuri ce urmează a fi scoase la concursul de admitere din anul 2016 în cadrul INJ (Institutul Național de Justiție), pentru candidații la funcția de procuror din UTA Găgăuzia, cu îndeplinirea condițiilor: (1) majorării bugetului INJ și (2) asumării de către candidați a angajamentului de a activa în procuratura UTA Găgăuzia după absolvirea cursurilor de formare inițială.

La etapa inițială a activității Grupul de lucru și-a concentrat atenția asupra soluționării pachetului problemelor ce țin de domeniul social-economic.

Este de menționat, că pentru prima dată Parlamentul RM a aprobat Programul de activitate a Guvernului, care include și o secțiune separată dedicată colaborării între autoritățile publice centrale și UTA Găgăuzia. În acest context, Grupul de lucru a sprijinit inițiativa privind desfășurarea ședinței Guvernului RM în UTA Găgăuzia, care a avut loc pe 24 martie 2016.

Mai mult ca atât, ședința Guvernului a dat un imbold pentru participarea exhaustivă a UTA Găgăuzia în proiecte finanțate din fondurile internaționale și bugetul de stat.

Ca rezultat al eforturilor comune în Găgăuzia a fost înființat și a început să funcționeze Agenția de Dezvoltare Regională.

Un rezultat important va deveni aprobarea de către Guvernul RM a Planului de acțiuni privind ameliorarea situației social-economice din unitatea teritorială autonomă Găgăuzia pentru perioada 2016-2019.

În scopul îndeplinirii sarcinilor și obiectivelor propuse, grupul de lucru este asistat de specialiști din cadrul Secretariatului Parlamentului și a Secretariatului Adunării Populare, care au contribuit la lucrările de secretariat și au oferit expertiza necesară.

Luând în considerație necesitatea consolidării capacităților administrative ale Secretariatului Adunării Populare, Grupul de lucru a adoptat o decizie de a solicita Președintelui Parlamentului să examineze posibilitatea organizării unei stagieri în Secretariatul Parlamentului Republicii Moldova pentru funcționari publici din Adunarea Populară. Stagierile solicitate vor avea loc în cadrul Direcției generale juridice, Direcției generale documentare parlamentară și altor subdiviziuni ale Parlamentului, începând cu septembrie anul curent.

V. Concluziile Grupului de lucru

Grupul de lucru apreciază pozitiv mecanismul creat pentru dialog pe platforma comună a Parlamentului și a Adunării Populare a UTA Găgăuzia și consideră că acesta este influențat de componenta politică sensibilă la oscilațiile electorale;

Menținerea, dezvoltarea, consolidarea și continuarea dialogului trebuie să devină o prioritate pentru Parlament și Adunarea Populară, care să ofere

posibilitatea cristalizării unui mecanism profesional de abordare și soluționare a problemelor dintre regiune și centru.

Diversitatea și complexitatea problemelor abordate pe platforma Grupului de lucru necesită timp pentru studiere și analize profunde, resurse financiare, administrative și umane.

Obiectivele și sarcinile Grupului de lucru urmează a fi abordate și soluționate sistematic având în vedere planificarea și realizarea de activități comune pentru perioada următoare întru realizarea obiectivelor statuate în Hotărîrea Parlamentului RM nr.206 din 20.11.2015 și în Hotărîrea Adunării Populare nr.270 –XIX/V din 11 martie 2014, și mecanismelor nominalizate mai sus, relevante pentru coexistența și funcționarea armonioasă a autorităților centrale și cele autonome.